

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De charitatis emptione, & de amore naturali, & quomodo differunt amor,
dilectio, & charitas. Cap. LXXXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

gorius: Ad hoc enim pignus accepimus, ut de promissione, quæ nobis sit, certitudinem teneamus. Donum ergo Spiritus sancti pignus dicitur, quia per hoc anima nostra ad interioris spei certitudinem roboratur. Tandem subiungit modum, vel medium attingendi primum illud, dicens: Ex gratia Dei, & proprijs meritis proneniens. Spes autem non præsupponit merita in actu, sed in proposito. Cum enim spes sit habitus infusus, sicut fides & charitas, ex pura Dei gratia causatur. Sed ideo sperat aliquis, quia per merita, quæ proponit, ad beatitudinem se peruenire sperat. Et quamuis opera nostra non sint meritoria, nisi ex Dei gratia, tamen sine meritis aliquid sperare non est spes, sed præsumptio dici potest: nec quisquam perfectus cõfidit in suis meritis, ut sunt opera propria, sed ut diuinæ gratiæ sunt opera, dicens cum Apostolo: *Gratia Dei sum id quod sum.* Vnde, secundum Bernardum in sermone de Septuagesima, quædam sunt signa salutis & indicia manifesta, ut indubitabile sit eum esse de numero electorum, in quo signa illa permanserint. *Tres sunt, inquit, qui testimoniũ dant in terra, Spiritus, aqua, & sanguis.* Christus enim proprium sanguinem dedit in redemptionem, aquam simul de latere suo produxit in ablutionem, ac Spiritum sanctum emisit, qui *nostram adiuuaret infirmitatem.* Quis autem habet testimonium effusi sanguinis, nisi qui continet à peccatis? Is enim abiicit iugum miseræ seruitutis, quod est signum suæ redemptionis, quam operatur sine dubio Christi sanguis. Alioqui nõ est via ad regnum sine primitijs regni, nec sperare potest caeleste regnum, cui necdum super propria membra regnare donatur. Deinde ab aqua testimonium habet, qui *dignos penitentia fructus agit, in gemitu suo laboras, & lacrimis* lectum conscientia lauans. Addatur & illud Ezechielis: In quacunque hora peccator ingemuerit, *omnium peccatorum suorum non recordabor* amplius. Denique, nouum superuenisse spiritum noua conuersatio testatur, amplectendo ardua, & sustinendo grauias: quia secundum Gregorium, beatorum mens, quò duriora pro veritate tolerat, eò cõcurius aternitatis præmia sperat. Nam in Deum tantò spes solidior surgit, quantò pro illo quisque grauiora pertulerit. Et quia vita vitæ mortalis, spes est vitæ immortalis: ideo sic in aternitate animum figit, quòd exterius nulla mala, quæ tolerat, sentit.

De charitatis emptione, & de amore naturali, & quomodo differunt amor, dilectio, & charitas. Cap. LXXXIX.

Ccc 4 Si de-

1. Iohan. 5.

Ioan. 19.

1. Cor. 15.

Rom. 8.

Lucæ 3.

Psal 6.

Ezech. 18.

Si dederit homo omnem substantiam domus sue pro dilectione, quasi nihil despiciet eam. Cantic. viij. Sicut dicit Gregorius, ubi abundat amor aeternorum, mox vilescit possessio labentium. Et ideo si dilectione diuina habenda & conseruanda, scilicet omnem substantiam tam naturam, seipsum abnegando propter Deum: quam fortuna, temporalia propter Deum contemnendo, & mundanae complacentiae propter Deum vilipendendo, quasi nihil despiciet eam, charitatis valorem considerando. Quia sicut sapientia, sic & charitas pretiosior est cunctis opibus: & omnia, quae desiderantur, huic non valent comparari. Hinc Hugo charitatem hanc comparare cupiens: O charitas, inquit, si scirem quanti valeres, pro te pretium appenderem. Sed forte excedis angustias meas, nec inuenire potero pretium tuum penes me. Dabo tamen quod habeo, & totum quod habeo, & tota domus mea substantia te commutabo: & cum totum dedero, quasi nihil iam reputabo. Omnes delectationes carnis meae, omnes iucunditates cordis mei propter te libenter impendam, vt te solam possidere valeam. Tu sola mihi charior, tu sola vtilior, tu sola suauior, tu sola iucundior, amplius delectas, amplius fatians, tutius saluans, felicius conseruans. Sed noli diffidere o homo: Omnes enim hac charitate satiare desiderat, qui nos omnes ad hunc vitae fontem dulciter inuitat, dicens: *Omnes sitientes, venite ad aquas, scilicet tam gratiae, quam charitatis: & qui non habetis argentum, properate, & emite, scilicet vinum charitatis, & lac puritatis.* Porro de propria moneta margaritam hanc comparare necesse est, non de his, quae Domini sunt: cuius est terra, & plenuudo eius, omnia scilicet temporalia, corporalia, spiritualia, & aeternalia. Intra nos latet pretium huius margaritae. Aperienda est ergo bursa nostra, & moneta propria tradenda. Bursa nostra cor nostrum est, in qua moneta nostra recondita latet, scilicet scelera & peccata: quae per humilem contritionem, & veram confessionem tradita, Dominus & fons amoris pro mercantia amoris libenter acceptat. Audi Dauid soluentem hoc pretium: *Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino.* Audi margaritam diuinae dilectionis recipientem: *Et tu remisisti impietatem peccati mei.* O pelagus amoris incomprehensibilis, quid agis? quid sustines? O sublimitas sapientiae Dei, quae exuperas omnem sensum, qualiter ex amore quodammodo stulta effecta videris, nummos scelerum nostrorum affectanter acceptans, & amplissimum tuae charitatis donum clementer indulgens, vt amo-

Prouer. 8.

Charitatis
laus.

Isa. 55.

Psalm. 23.

Psalm. 31.

Philip. 4.

vt amore tuo beatos nos in æternum efficias. Cõsidera nunc o homo, quid das, & quid recipis. Quid carius eo, quod emitur, & quid vilius eo, quo emitur? Dicit enim Apostolus, quod *plenitudo legis est dilectio*. Rom. 13. quia cuncta præcepta, & eorum adimpletio salutifera originaliter emanant à radice charitatis, tanquam à fontali suo principio, & in ipsam vltimò ordinantur, tanquam in finem & terminum completiuium. Nam præcepta primæ tabulæ, quæ sunt tria, emanant à dilectione Dei, & finaliter nos in Deum ordinant. Itaque perfecta Dei dilectio primò mentem vnit diuinæ potestati & vnitati: quia perfecta Dei dilectio sic homo vnitur Deo, quod omnes actiones suas in Deo deò ordinat & honorem, potentiam eius cum obsequio venerando, & vnū Deum fideliter credendo. Secundò verò per eam omnes locutiones suas refert in honorem deificæ veritatis: & sic ordinatur in reuerentiã oris, quæ debetur diuinæ veritati. Tertio denique per eam omnes affectiones suas refert in honorem diuinæ bonitatis, eidem per amorem perfectum suauissimè inhærendo, vt sic faciat sabbatum spirituale. Præcepta verò secundæ tabulæ consequenter emanant à proximi dilectione, & finaliter nos ordinant respectu proximi. Quia constat, quod qui proximum veraciter diligeret, ipsum libenter honoraret, & eius necessitati studiosè subueniret, & nunquam nocumentum aliquod illi inferret corde, ore, vel opere. In quibus includuntur præcepta secundæ tabulæ, & omnia iam dicta præcepta per legem naturæ, sunt in corde cuiuslibet hominis implicite naturaliter insita. Præcepta verò de dilectione Dei & proximi continentur in illis decem præceptis, sicut principia in conclusionibus proximis, ita quod omnia præcepta decalogi referuntur ad illa duo, sicut conclusiones ad communia principia. Lex autem naturæ continet ipsa præcepta in genere, cum dicit: *Quod tibi vis fieri, hoc alijs facito: Et non facias alijs, quod tibi fieri non vis.* Tobie & Matth. 7. Etius à tali ratione naturaliter proueniens, dicitur naturalis æquitas, ex qua ratione naturali iura positiua deriuantur. Ad maiorem autem euidentiã sciendum, secundum Dionysium, de diuinis nominibus, quod communiter & vniformiter vtendū est in diuinis nomine amoris, dilectionis, & charitatis. Quamuis amor est propriè simplex operatio affectus: dilectio verò est ipsa operatio, in quantum includit in se actum rationis eligentis, & præponentis amatum omnibus alijs, secundum illud Canticorum: *Dilectus meus candidus, & rubicundus, electus* Cantico 5. Charitas autem dicitur ab eo, quod est charum, quando sic amatum

Dilectio Dei quid efficit.

Tobie & Matth. 7.

Dilectio.

Canticos. Charitas.

D d d amatum

Cant. 1.

Philip. 3.

Cognit. 4.

Iob. 37.

Appetitus
naturalis.

amatum alijs intenso affectu praeferit, quòd eum sibi inestimabili pretio ponit, cum spontè dicens: *Si dederit homo omnem substantiam domus suae pro dilectione*, id est, ex dilectione, propter dilectum, quasi nihil despiciet eam, omnia, cum Apostolo, quasi stercorea reputans, ut Christum lucrificiat. Charitas tamè non est nisi amor boni. Vnus igitur est amor increatus, secundùm Dionysium, qui sua supersubstantiali & vniuersali appetibilitate ingignit amorem creatum omnibus rebus: qui scilicet amor est inclinatio quadam, & coordinatio amantis ad bonum amatum. Vnde quando nominamus amorem diuinum, siue Angelicum, siue intellectualem, siue animale, siue naturalem, amoris nomine designamus quandam virtutem vnitivam: quia amor est connexio, & vinculum, quo rerum omnium vniuersitas, ineffabili amicitia, insolubiliq; vnione copulatur. Commentator quoque vocat ibidem amorem naturalem quandam inclinationem ad bonum, quae non praesupponit aliquam cognitionem. Et haec inclinatio rebus omnibus est indita naturaliter à Creatore, quòd inclinètur ad conseruationem sui esse, quod est bonum eis. Hinc dicitur apud Iob: *Frumtum desiderat nubes*, id est, ad hoc naturalem habet inclinationem. Vocat autem amorem animale quandam inclinationem in bonum, quae praesupponit cognitionem sensitiuam. Et hic amor tantum est in his, in quibus est appetitus sensibilis, sicut in brutis & hominibus. Vocat etiam amorem intellectualem quandam inclinationem in bonum, quae praesupponit cognitionem rationis, quae est in homine. Et sicut in homine triplex inuenitur appetitus, sic etiam in eo haec tres amoris differentiae pariter inueniuntur. Amor enim dicitur illud, quod est principium, quo tendit appetitus in finem, id est, in bonum amatum, vnde generaliter omne agens quodcunque fit, quicquid agit, ex aliquo amore agit. Et omnes animae passiones secundùm vim concupiscibilem ex amore causantur, siue sit gaudium de praesenti bono, siue dolor de praesenti malo, siue spes de futuro bono, siue timor de futuro malo. Et sicut inordinatus amor sui est causa omnis peccati, sic ordinatus amor sui & verus amor Dei est origo fontalis omnis boni. Primus igitur appetitus dicitur naturalis, quia nihil aliud est, quam inclinatio naturalis in id quod est sibi conueniens: & est in omnibus rebus naturalibus, quia omnes appetunt, quod eis conuenit secundùm suam naturam, non per apprehensionem suam, sed per apprehensionem instituentis naturam; sicut sagitta fertur in signum non cognitione propria,

propria, sed virtute sagittantis, & eam in signum dirigentis. Et iste appetitus dicitur amor naturalis, sicut etiam quod omne leue tendit sursum, & omne graue deorsum, tanquam ad loca sibi connaturalia. Et hoc amore omnes diligunt Deum boni, & mali, & infideles. Quia dicit Augustinus in libro Soliloquiorum, quod Deum amat omne, quod amare potest, siue sciens, siue nesciens. Alioqui, secundum Bernardum, inexcusabilis est omnis etiam infidelis, si non diligit Deum toto corde, tota anima, tota virtute. Claret enim intrinsece innata & non ignota rationi iustitia, quod ex toto se illum diligere debeat, cui se totum debere non ignorat. Secundus appetitus dicitur sensitivus, qui sequitur quidem cognitionem appetentis, non tamen ex iudicio libero, vel electione libera, sed ex quadam necessitate: & tunc ipsa complacentia boni sensibilis, per quam appetitus sensitivus fertur in bonum sensibile, dicitur amor sensibilis vel sensitivus. Tertius appetitus dicitur intellectivus, qui consequitur apprehensionem appetentis secundum liberum iudicium, quia fit cum propria cognitione, & libera electione. Et talis appetitus dicitur voluntas. Et hic amor dicitur intellectualis, habens, secundum Bernardum, quatuor gradus. Primus, est diligere se propter se. Secundus, diligere Deum propter se. Tertius diligere Deum propter Deum. Quartus, diligere se tantum propter Deum.

Appetitus sensitivus.

Appetitus intellectivus.

Gradus amoris.

De charitate increata & creata, & utrum eadem dilectio sit respectu diuinarum personarum & creaturarum, & de nimia charitate eius ad nos. Cap. XC.

SI dederit homo omnem substantiam domus sue pro dilectione, quasi nihil despiciet eam. Charitas (vt dicit Prosper in libro de vita contemplatiua) est voluntas recta ab omnibus terrenis & presentibus prorsus auersa, iuncta Deo inseparabiliter, & vnita, igne quodam sancti Spiritus (a quo est, & ad quem refertur) incensa, omnis inquinamenti extranea, correctionis nescia, diuinae contemplationis auida, in omnibus semper inuicta, salus morum, mors criminum, vita virtutum, virtus pugnantium, palma victorum, causa bonorum meritorum, premium perfectorum: sine qua nullus Deo placuit, cum qua nullus peccare potuit, fructuosa in poenitentibus, laeta in proficientibus, gloriosa in perseuerantibus, victoriosa in Martyribus, operosa in omnibus fidelibus. Ex qua, secundum Augustinum, nascitur strenuitas morum, puritas affectionum, sublimitas intellectuum, sanctitas desideriorum, claritas

Charitatis encomium.

Ddd 2 ritas